

تأثیر کیفیت افشای اطلاعاتی مالی بر عملکرد واقعی شرکت

دکتر عباس افلاطونی

استادیار حسابداری، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

a.aflatooni@basu.ac.ir

دکتر محمد خطیری

استادیار حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

mohamadkhatiri@yahoo.com

یاسر بیرالوند

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد تاکستان، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران. (نویسنده مسئول).

yaser.bld@gmail.com

شماره ۴۰ بهار ۱۴۰۰ (جلد سوم) / صص ۹۷-۱۱۰
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره چهارم)

چکیده

بهبود کیفیت افشاء یکی از عوامل موثر برای دستیابی به بازار کارای سرمایه است. لذا این پژوهش تأثیر کیفیت افشای اطلاعاتی مالی بر عملکرد واقعی شرکت را بررسی کرده است. بدین منظور از داده های ۱۳۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۷-۱۳۸۳ و رویکرد داده های ترکیبی استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که کیفیت افشای اطلاعاتی مالی و مولفه های آن (بهنگامی و قابلیت اتکای افشاء اطلاعات) تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد واقعی شرکت دارند.

واژه های کلیدی: کیفیت افشاء، بهنگامی اطلاعات، قابلیت اتکاء اطلاعات، عملکرد واقعی.

مقدمه

سنجش عملکرد در فرآیند تصمیم گیری با توجه به توسعه و اهمیت نقش بازار سرمایه از مهم ترین موضوعات حوزه مالی و اقتصادی است؛ بنابراین کارکرد معیارهای مالی و اقتصادی جهت ارزیابی عملکرد بنگاه ها یک ضرورت به شماره می آید. از مهم ترین اهداف بنگاه های اقتصادی کسب سود در کوتاه مدت و افزایش ثروت اقتصادی مالکان در بلندمدت است. این مهم با اتخاذ تصمیم منطقی در فرآیند سرمایه گذاری امکان پذیر می شود. اتخاذ تصمیمات منطقی رابطه مستقیم با ارزیابی عملکرد بنگاه اقتصادی دارد و ارزیابی عملکرد بنگاه های اقتصادی نیز نیازمند شناخت معیارها و شاخص ها است که در دو مجموعه شاخص های مالی و غیرمالی طبقه بندی می شوند. معیارهای مالی سنجش عملکرد به دلیل برخورداری از ویژگی هایی نظیر کمی بودن، عملی بودن، عینی بودن و ملموس بودن آن نسبت به معیارهای غیرمالی ارجحیت دارد (انوار رستمی و همکاران، ۱۳۸۳). هدف اصلی شرکت به حداکثر رساندن حقوق صاحبان سهام است. مدیریت جهت نیل به این هدف، همواره در جستجوی متغیرها و محرک هایی است که در افزایش ارزش بازار سهام و به تبع در افزایش ارزش حقوق صاحبان نقش

مؤثری ایفا می‌کنند (هال و برومر^۱، ۱۹۹۹). از آنجا که مسئولیت تهیه صورت‌های مالی به عهده مدیریت واحد تجاری است؛ ممکن است به دلایل مختلف سود را مدیریت کند (پورحیدری و همتی، ۱۳۸۳).
بر اساس بیانیه شماره یک، حسابداری هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی، از سود می‌توان برای ارزیابی عملکرد مدیریت، ارزیابی توان سودآوری بنگاه اقتصادی و برآورد مخاطرات سرمایه‌گذاری در بنگاه اقتصادی یا اعتبار دهی به آن استفاده کرد. امروزه اطلاعات ابزار مهم در تصمیم‌گیرهای اقتصادی به شمار می‌آید و بدون شک، کیفیت تصمیم‌ها به صحت و دقت اطلاعات موجود بستگی دارد. صورت‌های مالی مهم‌ترین منبع اشخاص برون‌سازمانی به‌ویژه سرمایه‌گذاران در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز است. در این بین، صورت سود و زیان با ارائه اطلاعات مفید درباره توان سودآوری واحدهای تجاری، توجه بسیاری از سرمایه‌گذاران را به خود جلب نموده است. از طرفی اعمال قضاوت توسط مدیران در تهیه صورت‌های مالی، نگرانی‌هایی را در مورد قابلیت اتکا سود حسابداری ایجاد کرده است. چنانچه مدیران از طریق اعمال اختیارات خود در زمینه‌ی گزینش‌های حسابداری در گزارشگری مالی انگیزه‌هایی برای گمراه کردن استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی داشته باشند، احتمال دست‌کاری یا مدیریت سود وجود دارد. مطالعات انجام شده در زمینه‌ی مدیریت سود، نشان‌دهنده وجود دو شیوه اصلی برای مدیریت سود است. مدیران شرکت‌ها می‌توانند از طریق دست‌کاری ارقام تعهدی و هم‌چنین دست‌کاری فعالیت‌های واقعی، سود را مدیریت کنند (هلی و واهلن^۲، ۱۹۹۹). اغلب ادبیات مدیریت سود، بر مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی تأکید دارند. درحالی‌که مطالعات کمی در زمینه‌ی مدیریت سود واقعی و تأثیر آن بر عملکرد واحد تجاری صورت گرفته است. تاکنون معیارهای متعددی برای ارزیابی عملکرد واحدهای تجاری ارائه شده است. اما هیچ یک از این معیارها به‌تنهایی قادر به پیش‌بینی عملکرد مالی واحدهای تجاری نیست (ماهونی^۳، ۲۰۱۱). بر همین اساس با توجه به اهمیت موضوعات مطرح شده و نقش اطلاعات و کیفیت افشاء آن بر عملکرد شرکتها در ادامه برای شفاف سازی موضوع ابتدا به بیان مساله، ضرورت انجام تحقیق، فرضیات و قلمرو پژوهش پرداخته می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

شدت گرفتن رقابت در عرصه صنایع و تأثیرگذاری شرایط اقتصادی باعث شده است عملکرد شرکت‌ها دچار نوسانات زیادی شود. به طوری که اطمینان به موفقیت، شرکت‌هایی که در گذشته از عملکرد خوبی برخوردار بودند مورد تردید قرار گرفته است و از آنجایی که عملکرد نامطلوب شرکت‌ها، هزینه اقتصادی و اجتماعی سنگینی را بر جامعه تحمیل می‌کنند. از دیدگاه کلان نیز پیش‌بینی عملکرد واحدهای انتفاعی مورد توجه قرار می‌گیرد؛ زیرا منابع تلف شده در یک واحد اقتصادی با عملکرد نامطلوب، می‌توانست به فرصت‌های سودآوری دیگری اختصاص یابد (سارانی و همکاران، ۱۳۹۶). سنجش عملکرد در فرایند تصمیم‌گیری با توجه به اهمیت نقش بازار سرمایه از مهم‌ترین موضوعات حوزه‌ی اقتصادی مالی است؛ پس کارکرد معیارهای مالی و اقتصادی به‌منظور ارزیابی عملکرد شرکت‌ها ضروری است (ایزدی نیا و رسائیان، ۱۳۸۹). وجوه ارزیابی عملکرد یکی از وظایف اصلی هر سازمان و مدیریت عملکرد است (چن و همکاران^۴، ۲۰۰۶). اندازه‌گیری عملکرد می‌تواند به‌عنوان سیستمی تعریف شود که توسط آن سازمان درمی‌یابد که آیا به اهدافش دست می‌یابد یا خیر؟ عملکرد شرکت عامل مهمی در تغییر

¹ Hall and Brummer

² Healy and Wahlen

³ Mahoney

⁴ Chen et al

ارزش بازار سهام و در نتیجه، تغییر ثروت سهامداران است. روش‌های مختلفی از جهات متفاوت برای ارزیابی عملکرد وجود دارد ولی آنچه بیش‌تر مدنظر است بعد مالی است (انواری رستمی و همکاران، ۱۳۸۳).

ارزیابی عملکرد یکی از اقدامات اساسی و ضروری در امر برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری مدیران بیان می‌شود در واقع ارزیابی نه‌تنها در انتخاب استراتژی و ساختار مالی به مدیران کمک می‌کند، بلکه نشان می‌دهد که چگونه استراتژی و ساختار مالی بر ارزش بازار سهام اثر می‌گذارد. لذا سنجش عملکرد شرکت‌ها، ارزیابی کلی از وضعیت مالی و نتایج عملیات به‌منظور اخذ تصمیمات منطقی هست (اسعدی و کیانی‌نژاد، ۱۳۹۳). اطلاعات حسابداری مهم‌ترین بخش اطلاعاتی در یک ارزیابی عملکرد به حساب می‌آید و در تمامی معیارها و مبانی یک اصل اساسی و انکارناپذیر است. یکی از انواع تجزیه و تحلیل‌ها، تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی است که خود نوعی معیار ارزیابی عملکرد هست و بنیان آن به‌طور کامل به صورت‌های مالی بستگی دارد (عبداللهی نژاد، ۱۳۷۶). برخی محققان اعتقاد دارند که استفاده از معیارهای مالی برای سنجش عملکرد و ارزیابی مدیران، به‌تنهایی کافی نیست و معیار ضعیفی به شمار می‌آید؛ زیرا عملکرد مدیران را بعد از دوره مالی ارزیابی می‌کند. همچنین هیچ رهنمودی برای عملکرد آتی ندارد. ادبیات نوین حسابداری با استفاده از معیارهای غیرمالی به‌عنوان ابزاری برای غلبه بر نارسایی‌های معیارهای مالی تأکید دارد و معتقد است که معیارهای مالی باید در کنار معیارهای غیرمالی استفاده شود. ارزیابی متوازن، روش جدیدی برای اندازه‌گیری عملکرد سازمان‌ها با استفاده از معیارهای مالی و غیرمالی است. به‌طور کلی می‌توان گفت که یک سازمان با استفاده از دیدگاه‌های رویکرد ارزیابی متوازن، به رديابی آثار عملکردی پردازد (تقفی و مرادی، ۱۳۸۶).

استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی شرکت‌ها، برای تصمیم‌گیری در زمینه‌ی خرید، فروش، ارزیابی عملکرد مدیران و دیگر تصمیم‌های اقتصادی مهم، به اطلاعات مالی با کیفیت نیاز دارند. به‌طور کلی، سرمایه‌گذاران زمانی در یک واحد اقتصادی سرمایه‌گذاری می‌کنند که نخست، درباره آن اطلاعات کافی داشته باشند و دوم به این اطلاعات اطمینان کنند. از طرفی با توجه به اینکه صورت‌های مالی، اطلاعات با ارزشی را برای گروه‌های برون‌سازمانی فراهم می‌کند، اتکای شدید بر اعداد حسابداری و به‌ویژه سود، انگیزه‌های قدرتمندی را برای مدیران فراهم می‌کند تا به نفع خودشان اقدام به دست‌کاری سود کنند. این امر موجب می‌شود، استفاده‌کنندگان به اطلاعات غلطی دست یابند و بر اساس آن، تصمیم‌های نادرستی اتخاذ کنند (الجبفیری^۱، ۲۰۰۷). گزارشگری و افشای اطلاعات مهم‌ترین ابزاری هستند که شرکت‌ها برای ارتباط با سهامداران بکار می‌برند (اسواسنا^۲، ۱۹۹۸). مربوط بودن اطلاعات مالی بدین معنی است که اطلاعات مورد نظر بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان در ارزیابی رویدادهای گذشته و حال و نیز تأیید یا تصحیح ارزیابی‌های گذشته آن‌ها مؤثر واقع شود (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۶).

هیئت استانداردهای حسابداری آمریکا بر اساس بیانیه شماره ۲، ویژگی به‌موقع بودن اطلاعات حسابداری را جزء ویژگی‌های کیفی اولیه در زیرگروه مربوط بودن قرارداد و چنین بیان نمود که اطلاعات اگر به‌موقع نباشند، مربوط نبوده و در نهایت جهت تصمیم‌گیری مفید نمی‌باشند. این هیئت در بیانیه مفهومی شماره ۸، اگرچه از درجه اهمیت به‌موقع بودن اطلاعات می‌کاهد اما همچنان آن را به‌عنوان ویژگی‌های کیفی ثانویه برای تصمیم‌گیری اطلاعات مدنظر قرار می‌دهد. عملکرد مالی تعدیل‌شده، عملکرد مالی بر اثر مدیریت سود است و زمانی که اثر احتمالی مدیریت سود از برآوردهای عملکرد حذف می‌شود، ارتباط بین عملکرد و افشا غیرخطی می‌شود که اشاره می‌کند سطح بهینه افشا کمتر از حداکثر است. با افشای اطلاعات خصوصی و بهبود

¹ Aljifri

² Owusu-Ansah

کیفیت افشا، شرکت‌ها می‌توانند عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه مبادله اوراق بهادار و بدین ترتیب هزینه سرمایه را کاهش و در نتیجه عملکرد خود را بهبود بخشند بنابراین، انتظار می‌رود کیفیت افشای شرکت‌ها بر عملکرد آن‌ها تأثیرگذار باشد (آمی‌هود و مندل سون^۱، ۱۹۸۶). چارچوب نظری ایران با قرار دادن به موقع بودن اطلاعات جز محدودیت‌های خصوصیات کیفی اطلاعات، توجه تهیه‌کنندگان اطلاعات را به اهمیت این موضوع جلب می‌نماید. با توجه به درجه اهمیت به موقع بودن اطلاعات، چنین برداشت می‌گردد که اطلاعات تاریخ گذشته نقشی در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از اطلاعات نخواهد داشت. مدیران شرکت‌ها به‌عنوان بالاترین مقام اجرایی، در هنگام تصمیم‌گیری و اعمال نفوذ، تعاملات خود را در نظر می‌گیرند. مدیران در رابطه با افشای شرکت‌ها، از اختیارات خود به منظور ایجاد سازوکار افشای اطلاعات برای اطلاع‌رسانی عملکرد مدیریت و فعالیت‌های شرکت استفاده می‌کنند (بذرافشان و همکاران، ۲۰۱۶). نقش اصلی در گزارشگری مالی، انتقال اثربخش اطلاعات به افراد برون‌سازمانی به روشی معتبر و به موقع است. مدیران می‌توانند از آگاهی خود درباره فعالیت‌های تجاری شرکت برای بهبود اثربخشی صورت‌های مالی، به‌عنوان ابزاری برای انتقال اطلاعات به سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان بالقوه، استفاده نمایند (نوروش و حسینی، ۱۳۸۸). با توجه به مباحث ارائه شده و نقش کیفیت افشا بر عملکرد واحد اقتصادی که منجر به آگاه شدن سرمایه‌گذاران از اخبار می‌شود، این تحقیق به دنبال بررسی تاثیر کیفیت افشای اطلاعاتی مالی بر عملکرد واقعی شرکت می‌باشد.

فرضیه های پژوهش

امروزه سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری نقش بسیار مهمی در گردش فعالیت سازمان‌ها ایفا نموده و در محیط اقتصادی کشورها، وظیفه‌ای با اهمیت برعهده دارند. بسیاری از تصمیمات اقتصادی بر اساس اطلاعات حاصل از این سیستم‌ها اتخاذ می‌شوند. هم‌چنین، سهم عمده‌ای از مبادلات اوراق بهادار به خرید و فروش سهام شرکت‌ها اختصاص دارد که آن نیز به نوبه خود می‌تواند تحت تأثیر ارقام و اطلاعات حسابداری باشد. به طور کلی در زمینه نحوه اثرگذاری اطلاعات حسابداری بر طیف وسیع تصمیم‌گیرندگان ذینفع در شرکت‌ها، به درک بهتر از چگونگی و نقش این اطلاعات و ضرورت افشای بهتر آن‌ها کمک می‌کند. لذا، این پژوهش بر اساس عنوان مطرح شده به دنبال آزمون فرضیات زیر است:

- فرضیه اول. با افزایش کیفیت افشای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت افزایش می‌یابد.
- فرضیه دوم. با افزایش بهنگامی افشای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت افزایش می‌یابد.
- فرضیه سوم. با افزایش قابلیت اتکای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت افزایش می‌یابد.

روش شناسی و مدل های پژوهش

کلیه پژوهش‌های علمی، بر اساس دو مبنای هدف و ماهیت و روش گردآوری داده‌ها، طبقه‌بندی می‌شوند. تحقیقات بر مبنای هدف در سه دسته‌ی تحقیقات بنیادی، کاربردی و عملی قرار گرفته و بر مبنای ماهیت و روش، تحقیقات علمی را می‌توان در پنج گروه تاریخی، توصیفی، علی (پس رویدادی) و تجربی و همبستگی (هم‌خوانی) قرار داد. این تحقیق از جهت همبستگی و روش شناسی از نوع شبه تجربی و پس رویدادی و در حوزه تحقیقات اثباتی حسابداری است که با اطلاعات واقعی صورت می‌گیرد.

¹ Amihud & Mendelsun

گیرد. از لحاظ ماهیت و اهداف از نوع کاربردی است. انجام پژوهش در قالب استدلال قیاسی - استقرائی است. بدین معنای که چارچوب نظری و پیشینه پژوهش از راه کتابخانه، مقالات به صورت قیاسی و جمع آوری اطلاعات برای تایید یا رد فرضیه ها به صورت استقرائی می باشد. در ادامه بر اساس پژوهش سون^۱ (۲۰۱۶) برای آزمون فرضیه های پژوهش از مدل رگرسیون پایه زیر استفاده می شود.

مدل آزمون فرضیات:

$$TrueP_{it} = \alpha + \beta_1 Ln(Disclosure\ Quality_{it}) + \sum_j \theta_j Controls_{it,j} + \varepsilon_{it} \quad (\text{رابطه ۱})$$

$$TrueP_{it} = \alpha + \beta_1 Ln(Timeliness_{it}) + \sum_j \theta_j Controls_{it,j} + \varepsilon_{it} \quad (\text{رابطه ۲})$$

$$TrueP_{it} = \alpha + \beta_1 n(Reliability_{it}) + \sum_j \theta_j Controls_{it,j} + \varepsilon_{it} \quad (\text{رابطه ۳})$$

که در آنها، TrueP پیش از این تعریف شده است، Disclosure Quality معادل امتیازات کلی کیفیت افشاء است، Timeliness امتیازات بهنگامی افشاء اطلاعات و Reliability امتیازات مربوط به قابلیت اتکا است. نماد $\sum_j \theta_j Controls_{it,j}$ به متغیرهای کنترلی اشاره دارد که مطابق پژوهش بذرافشان و همکاران (۲۰۱۶) در مدل ها استفاده شده و شامل اندازه شرکت SIZE it (لگاریتم کل دارایی ها در مبنای ده)، فرصت های رشد شرکت MTB it (نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری سهام)، نسبت اهرمی LEV it (نسبت کل بدهی ها بر کل دارایی ها)، نسبت کیوتوبین QTOBIN it (نسبت مجموع ارزش بازار سهام و ارزش دفتری کل بدهی ها بر ارزش دفتری کل دارایی ها)، نسبت دارایی های ثابت مشهود TANG it (نسبت دارایی های ثابت مشهود بر کل دارایی ها)، نرخ مؤثر مالیاتی TAXR it (نسبت مالیات پرداختنی بر سود قبل از مالیات)، نقدشوندگی دارایی ها LIQ it (نسبت دارایی های جاری بر بدهی های جاری) است.

نحوه محاسبه عملکرد واقعی شرکت بر اساس بذرافشان و همکاران (۲۰۱۶)

ابتدا لازم است معیار سنجش مدیریت سود با استفاده از مدل کوتاری و همکاران (۲۰۰۵)، رابطه ۴ محاسبه گردد:

$$TACC_{it} = \alpha + \beta_1 (1/TA_{it-1}) + \beta_2 (\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \beta_3 PPE_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

رابطه (۴)

که در آن، $TACC_{it}$ کل ارقام تعهدی (سود منهای جریان وجوه نقد عملیاتی)، $\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}$ تفاضل تغییرات درآمد فروش و بدهکاران، PPE_{it} اموال، ماشین آلات و تجهیزات هستند که با TA_{it-1} کل دارایی های ابتدای دوره همگن می شوند و ROA_{it} بازده دارایی ها است. پس از برآورد مدل، مقدار باقیمانده های آن که بیانگر ارقام تعهدی اختیاری (و معیاری از مدیریت سود) است استخراج شده و برای محاسبه معیارهای واقعی عملکرد شرکت به کار می روند. در این پژوهش از معیار بازده واقعی داراییها TrueP (نسبت سود قبل از اعمال مدیریت سود بر کل دارایی ها که معادل نسبت سود خالص گزارش شده منهای ارقام تعهدی اختیاری بر کل دارایی ها) به عنوان معیار عملکرد واقعی شرکت استفاده شده است.

¹ Sohn

یافته های پژوهش نتایج آمار توصیفی

آمار توصیفی متغیرهای تحقیق به شرح زیر ارائه می گردد:

جدول (۱): نتایج تحلیل توصیفی متغیرهای پژوهش

انحراف معیار	حداقل	حداکثر	میانه	میانگین	متغیرها	نمادها
۰/۱۸	-۰/۳۴	۰/۸۸	۰/۱۶	۰/۱۹	عملکرد واقعی	TrueP
۰/۴۷	۲/۶۲	۴/۵۴	۴/۲۲	۴/۰۹	کیفیت افشا	Ln(Disclosure Quality)
۰/۴۹	۲/۷۰	۴/۵۹	۴/۲۶	۴/۱۲	بهنگامی افشا	Ln(Timeliness)
۰/۵۳	۲/۵۵	۴/۵۷	۴/۱۷	۳/۹۹	قابلیت اتکا	Ln(Reliability)
۱/۴۳	۱۰/۷۱	۱۶/۷۰	۱۳/۵۳	۱۳/۶۵	اندازه شرکت	SIZE
۲/۲۳	-۰/۶۸	۱۰/۰۴	۲/۲۹	۲/۹۹	فرصت های رشد	MTB
۰/۱۸	-۰/۱۸	۰/۹۰	-۰/۶۱	۰/۵۸	نسبت اهرمی	LEV
۰/۸۳	-۰/۸۸	۴/۱۲	۱/۴۷	۱/۷۵	نسبت کیوتوبین	QTOBIN
۰/۱۷	-۰/۰۱	۰/۷۱	-۰/۲۰	۰/۲۴	نسبت دارایی های ثابت مشهود	TANG
۰/۰۷	-۰/۰۰	۰/۲۵	-۰/۱۵	۰/۱۴	نرخ مؤثر مالیات	TAXR
۰/۶۳	-۰/۳۷	۳/۳۱	۱/۲۳	۱/۳۷	نسبت جاری	LIQ
۰/۱۳	-۰/۲۸	۰/۳۰	-۰/۰۰	۰/۰۲	کل اقلام تعهدی	TACC
۰/۲۶	-۰/۵۸	۰/۵۰	-۰/۰۱	-۰/۰۲	تفاضل تغییرات درآمد و بستانکاران	$\Delta REV_ \Delta REC$
۰/۲۰	-۰/۰۱	۰/۸۳	-۰/۲۴	۰/۲۹	اموال، ماشین الات و تجهیزات	PPE
۰/۱۳	-۰/۱۵	۰/۴۵	-۰/۱۵	۰/۱۸	بازده دارایی ها	ROA

با توجه به جدول (۱) تعداد مشاهدات سال- شرکت بر اساس داده های ترکیبی متوازن، ۲۰۵۵ مشاهده برابر با ۱۳۷ شرکت در ۱۵ سال بوده است. با توجه به آماره توصیفی، می توان شاخص های بالا را به شاخص های مرکزی، پراکندگی و سایر شاخص ها تقسیم نمود، که شاخص های مرکزی عبارت از شاخص میانگین و میانه، شاخص های پراکندگی عبارت از شاخص انحراف معیار و سایر شاخص ها عبارت از شاخص بیشینه، کمینه، چولگی و کشیدگی می باشد. به طور خلاصه متغیر اهرم مالی نشان می دهد که میانگین نمونه ۶۱ درصد می باشد لذا می توان گفت که شرکتهای جامعه آماری برای تامین ساختار سرمایه خود بیشتر از بدهی استفاده می کنند لذا از لحاظ تامین اعتبار در جایگاه خوبی برخوردار هستند. در مورد ضریب چولگی منفی برخی از متغیرها نیز میتوان گفت که این موضوع حاکی از وجود چوله به راست و تمایل این متغیرها به مقادیر کوچکتر است، همچنین مثبت بودن ضرایب کشیدگی، حکایت از این مطلب دارد که از توزیع نرمال بلندتر بوده و داده ها حول میانگین متمرکز شده است.

نتایج بررسی نحوه توزیع داده‌ها

اولین مرحله جهت آغاز فرآیند آزمون فرضیه‌ها، بررسی نرمال بودن داده‌ها است. لذا برای نرمال بودن از آزمون k-Z استفاده شده است که نتایج آن در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول (۲): نتایج آزمون نرمالیت

نتایج آزمون KS (نرمالیت)						متغیر
سطح معنی داری	آماره k-Z	منفی	مثبت	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۰	۳/۷۴۸	-۰/۳۴۰	۰/۸۸۴	۰/۱۸۶	۰/۱۹۶	عملکرد واقعی (TrueP)

با توجه به اینکه، بعد از آزمون نرمالیت، سطح معنی داری آماره Z آزمون KS برای متغیر عملکرد واقعی به بالاتر از ۰/۰۵ افزایش یافته بنابراین فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع این متغیر پذیرفته می‌شود و گویای آن است که این متغیر دارای توزیع نرمال می‌باشد بر همین اساس برای آزمون فرضیات از روش‌های آماری پارامتریک استفاده می‌گردد.

نتایج آمار استنباطی و برآورد مدل فرضیات

نتایج برآورد مدل مربوط به محاسبه ارقام تعهدی اختیاری

به منظور محاسبه ارقام تعهدی اختیاری که در سنجش عملکرد واقعی شرکت نقش دارد، مدل زیر با رویکرد داده‌های ترکیبی برآورد شده و نتایج آن در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول (۳): نتایج برآورد مدل ارقام تعهدی اختیاری

$$TACC_{it} = \alpha + \beta_1(1/TA_{it-1}) + \beta_2(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \beta_3PPE_{it} + \beta_4ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

VIF	معناداری	تی استیودنت	ضریب	متغیر
---	۰/۰۰	-۶/۷۷	-۰/۰۳	عرض از مبدا
۱/۰۲	۰/۳۳	۰/۹۷	۵۰۳/۱۷	$1/TA_{it-1}$
۱/۰۱	۰/۰۰	-۴/۹۳	-۰/۰۴	$\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}$
۱/۰۰	۰/۰۰	-۹/۱۸	-۰/۱۱	PPE_{it}
۱/۰۳	۰/۰۰	۲۲/۱۳	۰/۵۱	ROA_{it}
(۰/۰۰) ۳/۴۷	آماره لیمر (معناداری)		۰/۳۵	ضریب تعیین تعدیل شده
۱۴/۰۰ (۰/۰۱)	آماره هاسمن (معناداری)		(۰/۰۰) ۱۲۸/۳۲	آماره فیشر (معناداری)
	الگوی اثرات ثابت		۱/۵۳	آماره دوربین واتسون

معناداری آماره لیمر (۴۳/۴۷) بیانگر ارجحیت الگوی اثرات ثابت بر الگوی اثرات مشترک (مقید) است. به علاوه، معنادار بودن آماره هاسمن (۱۴/۰۰) نشان می‌دهد که بکارگیری الگوی اثرات ثابت بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی، ارجحیت دارد. نتایج نشان می‌دهد که عرض از مبدا (-۰/۰۳) و ضریب متغیرهای تفاضل تغییرات درآمد فروش و بستانکاران (-۰/۰۴)، اموال، ماشین آلات و تجهیزات (-۰/۱۱) و بازده دارایی‌ها (۰/۵۱) همگی در سطح ۱ درصد، معنادارند. مقدار شاخص عامل تورم

واریانس^۱ نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل مدل رابطه (۴) با هم مشکل همخطی شدید ندارند^۲. معناداری آماره فیشر (۱۲۸/۳۲) در سطح ۱٪ حاکی از معناداری کلی مدل برآورد شده است. برای پرهیز از مشکل ناهمسانی واریانس، مدل رابطه (۴) با بکارگیری رویکرد حداقل مربعات تعمیم یافته، برآورد شده است. مقدار آماره دوربین-واتسون (۱/۵۳) حاکی از عدم وجود مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول در اجزای اخلاص مدل برآورد شده است^۳. ضریب تعیین تعدیل شده نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل در مجموع حدود ۳۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌نمایند. پس از برآورد رابطه (۴)، باقیمانده‌ها استخراج شده و با کسر نمودن از بازده دارایی‌ها، میزان عملکرد واقعی شرکت (با حذف اثر اختیارات مدیریتی) حاصل می‌شود.

نتایج برآورد مدل فرضیه اول پژوهش

برای آزمون فرضیه نخست پژوهش، رابطه (۱) با رویکرد داده‌های ترکیبی برآورد شده و نتایج آن در جدول (۴) ارائه شده است. سطح معناداری آماره لیمر (۴۳/۴۷) بیانگر ارجحیت الگوی اثرات ثابت بر الگوی اثرات مشترک (مقید) است. به علاوه، معنادار بودن آماره هاسمن (۱۴/۰۰) نشان می‌دهد که بکارگیری الگوی اثرات ثابت بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی، ارجحیت دارد. نتایج ارائه شده بیانگر آن است که عرض از مبدأ (-۰/۳۵) و ضریب متغیرهای کیفیت افشا (۰/۰۵)، اندازه شرکت (۰/۰۲)، نسبت اهرمی (-۰/۳۴)، نسبت کیوتوبین (۰/۰۹) و نرخ مؤثر مالیاتی (۰/۲۴) در سطح ۱ درصد معنادارند. مقدار شاخص عامل تورم واریانس نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل مدل فرضیه اول با هم مشکل همخطی شدید ندارند. معناداری آماره فیشر (۶۷/۴۲) در سطح ۱٪ حاکی از معناداری کلی مدل برآورد شده است.

جدول (۴): نتایج برآورد مدل فرضیه اول پژوهش

$$\text{TrueP}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{Ln}(\text{Disclosure Quality}_{it}) + \sum_j \vartheta_j \text{Controls}_{it,j} + \varepsilon_{it}$$

VIF	معناداری	تی استیودنت	ضریب	متغیر
---	۰/۰۰	-۴/۲۸	-۰/۳۵	عرض از مبدأ
۱/۱۶	۰/۰۰	۵/۳۲	۰/۰۵	Ln(Disclosure Quality _{it})
۱/۱۲	۰/۰۰	۴/۶۳	۰/۰۲	SIZE
۲/۳۵	۰/۱۳	۱/۵۲	۰/۰۱	MTB
۲/۹۷	۰/۰۰	-۷/۹۱	-۰/۳۴	LEV
۲/۳۱	۰/۰۰	۶/۶۲	۰/۰۹	QTOBIN
۱/۵۷	۰/۶۷	-۰/۴۳	-۰/۰۲	TANG
۱/۲۳	۰/۰۰	۳/۳۷	۰/۲۴	TAXR
۲/۳۲	۰/۷۹	۰/۲۷	۰/۰۱	LIQ

^۱ Variance Inflation Factor (VIF)

^۲ - زمانی که مقدار آماره VIF کمتر از ۵ (در برخی دیگر از منابع عدد ۱۰ نیز ذکر شده است) باشد، شواهدی از وجود همخطی چندگانه بین متغیرهای مستقل مدل وجود ندارد (کاتنر، ۲۰۰۴).

^۳ - زمانی که مقدار آماره دوربین-واتسون بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، هیچ گونه شواهدی از وجود مشکل خودهمبستگی سریالی بین اجزای اخلاص وجود ندارد (افلاطونی، ۱۳۹۲)

ضرب تعیین تعدیل شده	۰/۴۱	آماره لیمر (معناداری)	۲۱/۷۲ (۰/۰۰)
آماره فیشر (معناداری)	۶۷/۴۲ (۰/۰۰)	آماره هاسمن (معناداری)	۱۴۸/۴۱ (۰/۰۰)
آماره دوربین واتسون	۱/۷۶	الگوی اثرات ثابت	

برای پرهیز از مشکل ناهمسانی واریانس، مدل بالا با بکارگیری رویکرد حداقل مربعات تعمیم یافته، برآورد شده است. مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۷۶) حاکی از عدم وجود مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول در اجزای اخلاص مدل برآورد شده است. ضرب تعیین تعدیل شده نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل در مجموع حدود ۴۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌نمایند. مثبت و معنادار بودن ضرب متغیر کیفیت افشا (۰/۰۵) بیانگر آن است که با افزایش کیفیت افشای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت نیز افزایش می‌یابد. این موضوع نشان می‌دهد که فرضیه اول پژوهش رد نشده است.

نتایج برآورد مدل فرضیه دوم پژوهش

برای آزمون فرضیه دوم پژوهش، رابطه (۲) با رویکرد داده‌های ترکیبی برآورد شده و نتایج آن در جدول (۵) ارائه شده است. معناداری آماره لیمر (۸۱/۲۰) بیانگر ارجحیت الگوی اثرات ثابت بر الگوی اثرات مشترک (مقید) است. به علاوه، معنادار بودن آماره هاسمن (۱۹۳/۴۸) نشان می‌دهد که بکارگیری الگوی اثرات ثابت بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی، ارجحیت دارد. نتایج ارائه شده بیانگر آن است که عرض از مبدأ (-۰/۳۵) و ضرب متغیرهای بهنگامی افشا (۰/۰۵)، اندازه شرکت (۰/۰۲)، نسبت اهرمی (-۰/۳۴)، نسبت کیوتوبین (۰/۰۹) و نرخ مؤثر مالیاتی (۰/۲۵) در سطح ۱ درصد معنادارند. مقدار شاخص عامل تورم واریانس نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل مدل رابطه (۲) با هم مشکل همخطی شدید ندارند. معناداری آماره فیشر (۶۷/۲۲) در سطح ۱٪ حاکی از معناداری کلی مدل برآورد شده است.

جدول (۵): نتایج برآورد مدل فرضیه دوم پژوهش

$$\text{TrueP}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{Ln}(\text{Timeliness}_{it}) + \sum_j \vartheta_j \text{Controls}_{it,j} + \varepsilon_{it}$$

متغیر	ضرب	تی استیودنت	معناداری	VIF
عرض از مبدأ	-۰/۳۵	-۴/۲۶	۰/۰۰	---
Ln(Timeliness _{it})	۰/۰۵	۵/۳۱	۰/۰۰	۱/۱۶
SIZE	۰/۰۲	۴/۶۷	۰/۰۰	۱/۱۲
MTB	۰/۰۱	۱/۷۰	۰/۰۹	۲/۳۳
LEV	-۰/۳۴	-۷/۹۹	۰/۰۰	۲/۹۶
QTOBIN	۰/۰۹	۶/۵۳	۰/۰۰	۲/۲۸
TANG	-۰/۰۲	-۰/۴۸	۰/۶۳	۱/۵۷
TAXR	۰/۲۵	۳/۴۹	۰/۰۰	۱/۲۴
LIQ	۰/۰۱	۰/۲۴	۰/۸۱	۲/۳۲
ضرب تعیین تعدیل شده	۰/۴۱		آماره لیمر (معناداری)	(۰/۰۰) ۸۱/۲۰

آماره هاسمن (معناداری)	آماره فیشر (معناداری)	۶۷/۲۲ (۰/۰۰)	۱۹۳/۴۸ (۰/۰۰)
آماره دوربین واتسون	۱/۷۴	الگوی اثرات ثابت	

برای پرهیز از مشکل ناهمسانی واریانس، رابطه (۲) با بکارگیری رویکرد حداقل مربعات تعمیم یافته، برآورد شده است. مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۷۴) حاکی از عدم وجود مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول در اجزای اخلاص مدل برآورد شده است. ضریب تعیین تعدیل شده نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل در مجموع حدود ۴۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌نمایند. مثبت و معنادار بودن ضریب متغیر بهنگامی افشا (۰/۰۵) بیانگر آن است که با افزایش میزان بهنگامی افشای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت نیز افزایش می‌یابد. این موضوع نشان می‌دهد که فرضیه دوم پژوهش رد نشده است.

نتایج برآورد مدل فرضیه سوم پژوهش

برای آزمون فرضیه سوم پژوهش، رابطه (۳) با رویکرد داده‌های ترکیبی برآورد شده و نتایج آن در نگاره (۶) ارائه شده است. معناداری آماره لیمر (۱۷/۸۷) بیانگر ارجحیت الگوی اثرات ثابت بر الگوی اثرات مشترک (مقید) است. افزون بر آن، معنادار بودن آماره هاسمن (۷۷/۸۳) نشان می‌دهد که بکارگیری الگوی اثرات ثابت بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی، ارجحیت دارد.

جدول (۶): نتایج برآورد مدل فرضیه سوم پژوهش

$$\text{TrueP}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{Ln}(\text{Reliability}_{it}) + \sum_j \vartheta_j \text{Controls}_{it,j} + \varepsilon_{it}$$

متغیر	ضریب	تی استیودنت	معناداری	VIF
عرض از مبدا	-۰/۲۲	-۲/۷۳	۰/۰۱	---
Ln(Reliability_{it})	۰/۰۳	۳/۳۹	۰/۰۰	۱/۰۸
SIZE	۰/۰۲	۴/۱۵	۰/۰۰	۱/۱۰
MTB	۰/۰۱	۱/۷۲	۰/۰۹	۳/۴۶
LEV	-۰/۳۶	-۸/۶۱	۰/۰۰	۲/۹۳
QTOBIN	۰/۱۰	۶/۷۲	۰/۰۰	۳/۳۹
TANG	۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۹۱	۱/۵۷
TAXR	۰/۲۵	۳/۴۶	۰/۰۰	۱/۲۳
LIQ	۰/۰۱	۰/۴۹	۰/۶۳	۲/۳۲
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۲		آماره لیمر (معناداری)	(۰/۰۰) ۱۷/۸۷
آماره فیشر (معناداری)	(۰/۰۰) ۶۴/۰۱		آماره هاسمن (معناداری)	(۰/۰۰) ۷۷/۸۳
آماره دوربین واتسون	۱/۷۹		الگوی اثرات ثابت	

نتایج ارائه شده بیانگر آن است که عرض از مبدا (-۰/۲۲) و ضریب متغیرهای قابلیت اتکا (۰/۰۳)، اندازه شرکت (۰/۰۲)، نسبت اهرمی (-۰/۳۶)، نسبت کیوتوبین (۰/۱۰) و نرخ مؤثر مالیاتی (۰/۲۵) در سطح ۱ درصد معنادارند. مقدار شاخص عامل تورم واریانس نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل مدل رابطه (۳) با هم مشکل همخطی شدید ندارند. معناداری آماره فیشر (۶۴/۰۱) در سطح ۱٪ حاکی از معناداری کلی مدل برآورد شده است. برای پرهیز از مشکل ناهمسانی واریانس، رابطه (۳)

با بکارگیری رویکرد حداقل مربعات تعمیم یافته، برآورد شده است. مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۷۹) حاکی از عدم وجود مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول در اجزای اخلاص مدل برآورد شده است. ضریب تعیین تعدیل شده نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل در مجموع حدود ۴۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌نمایند. مثبت و معنادار بودن ضریب متغیر قابلیت اتکا (۰/۰۳) نشان می‌دهد که با افزایش میزان قابلیت اتکای اطلاعاتی مالی، عملکرد واقعی شرکت افزایش می‌یابد. این موضوع نشان می‌دهد که فرضیه سوم پژوهش رد نشده است.

بحث و نتیجه گیری پژوهش

بر اساس، فرضیه اول پیش‌بینی شد که بین کیفیت افشا و عملکرد واقعی شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مطابق نتایج حاصل شده از تجزیه و تحلیل داده‌ها در فرضیه اول، نشان داد که کیفیت افشا تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد واقعی شرکت دارد. این بدان معناست که با افزایش میزان افشای اطلاعات، عملکرد عاری از اثرات مدیریت سود، عملکرد واقعی بهبود می‌یابد لذا، فرضیه اول رد نمی‌شود. تصور به این است که کیفیت افشای بهتر شرکت‌ها، تأثیر مثبتی بر عملکرد آن‌ها داشته است؛ نتایج بیانگر این است، شرکت‌هایی که اطلاعات را با کیفیت بهتری افشا می‌کنند از عملکرد بالاتری برخوردارند. سینقاوی و دسای (۱۹۷۱)، نیز بر این عقیده‌اند که سودآوری و عملکرد، معیاری از مدیریت مناسب و شایسته است. مدیریت شرکت سودآور (با عملکرد مناسب)، به‌منظور تشریح توانایی‌اش در حداکثر کردن ثروت سهامداران و حمایت از موقعیت‌ها و پاداش‌هایش، اطلاعات را تفصیلی و با کیفیت بهتری گزارش می‌کند. در مقابل، زمانی که سودآوری (عملکرد) پایین است، مدیریت ممکن است به‌منظور پنهان کردن دلایل زیان یا کاهش سود، اطلاعات کمتری افشا کند. با بررسی پژوهش‌های پیشین می‌توان دریافت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج حاصل از پژوهش‌های مهدوی و همکاران (۱۳۹۳)، ستایش و کاظم نژاد (۱۳۹۱)، ستایش و همکاران (۱۳۹۱) لانگ و لاندلم (۱۹۹۶)، چی (۲۰۰۹)، گلب و زاروین^۱ (۲۰۰۲)، بذرافشان و همکاران (۲۰۱۶) ناسازگار و با پژوهش‌های والاس و همکاران (۱۹۹۴) و جنسن و همکاران (۲۰۰۶) سازگار است.

بر اساس، فرضیه دوم پیش‌بینی شد که بین بهنگامی افشا و عملکرد واقعی شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مطابق نتایج حاصل شده از تجزیه و تحلیل داده‌ها در فرضیه سوم، نشان داد که بهنگامی افشا تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد واقعی شرکت دارد. این بدان معناست که با افزایش میزان بهنگامی افشای اطلاعات، عملکرد عاری از اثرات مدیریت سود، یا همان عملکرد واقعی بهبود می‌یابد لذا، فرضیه دوم نیز رد نمی‌شود. با بررسی پژوهش‌های پیشین می‌توان دریافت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج حاصل از پژوهش‌های مهدوی و همکاران (۱۳۹۳)، ستایش و کاظم نژاد (۱۳۹۱)، ستایش و همکاران (۱۳۹۱) لانگ و لاندلم (۱۹۹۶)، چی (۲۰۰۹)، گلب و زاروین (۲۰۰۲)، بذرافشان و همکاران (۲۰۱۶) ناسازگار و با پژوهش‌های والاس و همکاران (۱۹۹۴) و جنسن و همکاران (۲۰۰۶) سازگار است. در ادامه بر اساس، فرضیه سوم پیش‌بینی شد که بین قابلیت اتکای افشا و عملکرد واقعی شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مطابق نتایج حاصل شده از تجزیه و تحلیل داده‌ها در فرضیه سوم، نشان داد که قابلیت اتکای افشا تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد واقعی شرکت دارد. این بدان معناست که با افزایش میزان قابلیت اتکای افشای اطلاعات، عملکرد عاری از اثرات مدیریت سود یا همان عملکرد واقعی بهبود می‌یابد لذا، فرضیه سوم نیز رد نمی‌شود. با بررسی پژوهش‌های پیشین می‌توان دریافت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج

¹ Gelb and Zarowin

حاصل از پژوهش‌های مهدوی و همکاران (۱۳۹۳)، ستایش و کاظم نژاد (۱۳۹۱)، ستایش و همکاران (۱۳۹۱) لانگ و لاندلم (۱۹۹۶)، چی (۲۰۰۹)، گلب و زاروین (۲۰۰۲)، بذرافشان و همکاران (۲۰۱۶) ناسازگار و با پژوهش‌های والاس و همکاران (۱۹۹۴) و جنسن و همکاران (۲۰۰۶) سازگار است.

پیشنهاد‌های حاصل از نتایج پژوهش

با توجه به نتایج پژوهش، به سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان پیشنهاد می‌شود که قبل از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها، به معیارهای عملکرد واقعی شرکت‌ها توجه نمایند و در این راستا، به موضوع مدیریت سود توجه نمایند. پیشنهاد می‌شود سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران و سایر استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی، در ارزیابی و پیش‌بینی عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران عامل کیفیت افشا را در نظر داشته باشند؛ زیرا، به نظر می‌رسد، مورد یاد شده از دسته مواردی است که بر معیارهای واقعی بازده دارایی‌ها و حقوق صاحبان سهام شرکت‌ها مؤثر است. همچنین، پیشنهاد می‌شود، سازمان بورس اوراق بهادار بیش از پیش بر بهبود کیفیت اطلاعات ارائه شده توسط شرکت‌ها مبادرت ورزد؛ زیرا، نتایج این پژوهش گواه بر اهمیت این موضوع است. در این پژوهش، تأثیر کیفیت افشاء و مؤلفه‌های آن (بهنگامی و قابلیت اتکای افشا) بر معیارهای واقعی بازده دارایی‌ها و حقوق صاحبان سهام مقایسه شده است. با توجه به وجود رابطه مثبت بین میزان کیفیت افشا و عملکرد مالی و همچنین با توجه به این که حذف اثرات مدیریت سود باعث بهبود عملکرد مالی شرکت‌ها می‌شود، به سازمان بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می‌شود که با به‌کارگیری سیستم‌های تشویقی و تنبیهی، منجر به کاهش دست‌کاری افشای اطلاعات مالی شرکت‌ها (کاهش مدیریت سود) گردیده و از این طریق، شرایط ارائه اطلاعات واقعی شرکت‌ها به سرمایه‌گذاران را فراهم کند. در واقع با این رویکرد، به رشد اقتصادی کشور کمک می‌نماید. با توجه به این که حذف اثرات مدیریت سود باعث بهبود عملکرد مالی شرکت می‌شود و از طرف دیگر، مدیریت سود موجب حس بی‌اعتمادی در سرمایه‌گذاران نسبت به شرکت می‌شود، به مدیریت شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود که با عدم دست‌کاری اطلاعات مالی شرکت خود، از طریق فعالیت‌های واقعی، حس اعتماد سرمایه‌گذاران را نسبت به شرکت افزایش دهند و از این طریق باعث بهبود عملکرد مالی شرکت خود شوند و با این رویکرد، برای خود، امنیت شغلی و حقوق و مزایای بیش‌تری را فراهم کنند. با توجه به اینکه حذف اثرات مدیریت سود موجب بهبود عملکرد شرکت‌ها می‌شود و در نتیجه رشد و رونق اقتصادی کشور را در پیش خواهد داشت، بنابراین، به دولت پیشنهاد می‌شود که از طریق تبلیغات و فرهنگ‌سازی در میان مدیران شرکت‌ها در مورد افشاء و ارائه اطلاعات مالی، منجر به کاهش دست‌کاری اطلاعات مالی از طریق اقلام تعهدی اختیاری، شده و در نتیجه باعث رونق اقتصادی کشور گردند.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهادات مبتنی بر فرضیات پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

- (۱) مدیران شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، می‌توانند از نتایج این پژوهش در جهت افزایش آگاهی خود استفاده نمایند. همچنین مراجع مسئول تدوین استانداردهای حسابداری که اطلاعات محدودی را نسبت به ریسک پذیری ارائه می‌نمایند، می‌توانند از نتایج این پژوهش در ارزیابی‌هایشان استفاده کنند.

- (۲) تحلیلگران مالی در انجام تحلیل‌های خود می‌توانند، با در نظر گرفتن تاثیر تفاوت بازده شرکت‌ها بر ریسک پذیری، نسبت به تخمین و برآورد بازده مورد انتظار اقدام نمایند.
- (۳) با توجه به اینکه در این پژوهش مشخص گردید که تفاوت بازده شرکت‌ها یکی از با اهمیت‌ترین اطلاعات در مورد واحدهای تجاری می‌باشد بنابراین به سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان توصیه می‌شود در تصمیم‌گیریهای خود نسبت به سرمایه‌گذاری، به روشهای حسابداری شرکتها در صنایع مختلف از جمله اتخاذ شیوه‌های حسابداری محافظه‌کارانه در گزارشگری مالی در بازار سرمایه ایران را مدنظر قرار دهند.
- (۴) شرکت‌ها در اقتصادی، دولت محور فعالیت می‌کنند و این امر منجر به تاثیرپذیری آنان از مباحث کلی داخلی و خارجی دولت‌ها می‌گردد. در این میان، رشد فعالیت‌هایی به عنوان خصوصی سازی در بدنه‌ی ساختاری و مالی شرکت‌ها بی‌تاثیر نیست. این عوامل و نیز تحولات درون شرکتی موجب گردیده است که اختلاف فاحشی بین مقادیر مالی برآوردی و واقعیات بازار به وجود آید، که این امر زمینه‌ی ایجاد مشکل ارزیابی اعتبار دهندگان و توهم عدم کارایی مدیریت آنان را فراهم می‌آورد. لذا پیشنهاد می‌گردد که توجه به عملکرد و فعالیت مدیران شرکت‌ها در زمینه تحولات کلان اقتصادی و تغییر پارامترهای کلی حاکم بر فعالیت آنان و همچنین پیش بینی بازده مورد انتظار باشد.

منابع

- ✓ اعتمادی، حسین، فتحی، زهرا، (۱۳۹۱)، مقایسه توانایی تبیین ارزش بازار شرکت با استفاده از دو متغیر سود خالص عملیاتی پس از کسر مالیات و ارزش افزوده اقتصادی، حسابرس، سال چهارم، شماره ۱۶، صص ۴۵-۶۷.
- ✓ ثقفی، علی، مرادی، جواد، (۱۳۸۶)، مدیریت کیفیت جامع و رویکرد ارزیابی متوازن، دانش و پژوهش حسابداری، شماره یازدهم، صص ۴۴-۴۹.
- ✓ دستگیر، محسن، بزازاده، حمیدرضا، (۱۳۸۲)، تاثیر میزان افشا بر هزینه سهام عادی، تحقیقات مالی، دوره ۵، شماره ۱۶، صص ۸۳-۱۰۳.
- ✓ کاشانی‌پور، محمد، رسائیان، امیر، (۱۳۸۸)، رابطه توبین و ارزیابی عملکرد شرکت‌ها در ایران، حسابداری مالی، سال اول، شماره ۳، صص ۱۳۱-۱۴۶.
- ✓ ستایش، محمدحسین، کاظم‌نژاد، مصطفی، ذولفقاری، مهدی، (۱۳۹۰)، بررسی رابطه بین کیفیت افشا و نقد شوندگی سهام و هزینه سرمایه‌ی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال ۳، شماره ۳، صص ۵۵-۷۴.
- ✓ کامیابی، یحیی، شهبواری، معصومه، سلمانی، رسول، (۱۳۹۵)، بررسی تاثیر مدیریت سود تعهدی بر رابطه بین مدیریت سود واقعی و هزینه سرمایه، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۳، شماره ۱، صص ۱۹-۳۸.
- ✓ کمیته فنی سازمان حسابرسی، (۱۳۸۶)، استانداردهای حسابداری تهران، سازمان حسابرسی.
- ✓ مهدوی‌پور، علی، موسوی شیری، محمود، کریمی ریایی، علی‌رضا، (۱۳۸۹)، قدرت عوامل مؤثر بر افشای اطلاعات مالی از طریق اینترنت در وب سایت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری، شماره ۵، صص ۱۴۲-۱۶۰.
- ✓ ولی‌زاده لاریجانی، اعظم، (۱۳۸۷). نتایج مدیریت واقعی سود بر عملکرد عملیاتی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهرا.

- ✓ همت‌فر، محمود، مقدسی، منصور، (۱۳۹۲)، بررسی کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به موقع بودن) بر ارزش سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۰، شماره ۲، صص ۱۳۳-۱۴۷.
- ✓ Acheampong, P., Agalega, E., & Shibu, A. K. (2014). The effect of financial leverage and market size on stock returns on the Ghana Stock Exchange: evidence from selected stocks in the manufacturing sector. *International Journal of Financial Research*, 5(1), 125.
- ✓ Aljifri, K. (2007). Measurement and Motivations of Earnings Management: A Critical Perspective. *Journal of Accounting, Business & Management*, 14, 75-95.
- ✓ Baglan, D., & Yilmazkuday, H. (2018). Financial Health and the Intensive Margin of Trade. *Emerging Markets Finance and Trade*, 54(6), 1304-1319.
- ✓ Bazrafshan, E., Kandelousi, A. S., & Hooy, C. W. (2016). The impact of earnings management on the extent of disclosure and true financial performance: Evidence from listed firms in Hong Kong. *The British Accounting Review*, 48(2), 206-219.
- ✓ Cheng, Q., Lee, J., & Shevlin, T. (2015). Internal governance and real earnings management. *The accounting review*, 91(4), 1051-1085.
- ✓ Commerford, B. P., Hermanson, D. R., Houston, R. W., & Peters, M. F. (2016). Real earnings management: A threat to auditor comfort?. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 35(4), 39-56.
- ✓ Cupertino, C. M., Martinez, A. L., & da Costa Jr, N. C. (2015). Earnings manipulations by real activities management and investors' perceptions. *Research in International Business and Finance*, 34, 309-323.
- ✓ Duggal, R., & Millar, J. A. (1999). Institutional ownership and firm performance: The case of bidder returns. *Journal of Corporate Finance*, 5(2), 103-117.
- ✓ Ferguson, R., & Leistikow, D. (1999). Search for the best financial performance measure: basics are still better. *Financial Analysts Journal*, 16-19.
- ✓ Khalid, S., Ali, A., Baloch, Q. B., & Ali, N. (2014). Analysis of the impact of leverage on various measures of corporate performance, using Arellano and Bond dynamic panel data estimation technique. *Abasyn Journal of Social Sciences*, 7(1), 1-10.
- ✓ Kothari, S. P., Mizik, N., & Roychowdhury, S. (2015). Managing for the moment: The role of earnings management via real activities versus accruals in SEO valuation. *The Accounting Review*, 91(2), 559-586.